

Asia: YM008:00/2015, YM029:00/2016

Luonnos hallituksen esitykseksi (ympäristöllisten lupamenettelyjen yhteensovittaminen)

1. Hallituksen esityksen yleisperustelut

Yleiset kommentit lupamenettelyjen yhteensovittamista koskevista lakiehdotuksista

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus pitää tärkeänä, että sähköinen asiointi mahdollisuuksien mukaan toteutettaisiin ns. yhdenluukun periaatteella. Lähtökohtaisesti asioinnin kehittämisessä ollaan tältä osin jo pahasti myöhässä, koska viranomaiskäytössä on jo useita eri sähköisiä asiointijärjestelmiä. Ympäristöministeriön hankkeena kehitetty Lupapiste- palvelu on melko laajasti käytössä kunnissa. Lupapiste on sähköisen asioinnin ratkaisuna Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksessa ja sen sopijakuntien rakennusvalvontaviranomaisissa. Kunnat ovat myös luoneet rajapintoja asioiden siirtämiseen tästä asiointijärjestelmästä taustajärjestelmiinsä. Lupa-asian käsittely kunnan ympäristönsuojeluviranomaisena toimivassa lautakunnassa edellyttää asian ja siihen liittyvien asiakirjojen siirtämistä kunnassa käytössä olevaan asianhallintajärjestelmään. Myös sähköinen arkistointi edellyttää jatkossa asiakirjojen arkistoitumista kunnassa valittuun järjestelmään.

Hallituksen esityksen perusteluissa todetaan, että yhdenluukun periaatteen tehokas toteuttaminen edellyttää, että asiointi eri viranomaisissa voi tapahtua sähköisesti. Lainsäädännön toteuttamisen edellyttämä sähköinen asiointijärjestelmä ja sen tarvitsemat rajapinnat kuntien eri taustajärjestelmiin tulisi olla valmiina ennen kuin hallituksen esityksen mukainen järjestelmä voidaan tehokkaasti toteuttaa. Nyt järjestelmä on esitetyn perusteella vasta ollut koekäytössä rajatuilla hankkeilla valtion oman hallinnon sisällä. Keski-Uudenmaan ympäristökeskus katsoo, että ennen esitetyn lupamenettelyn yhteensovittamisen käyttöön ottoa tulisi varmistua sähköisen asiointijärjestelmän ja siihen liittyvän tiedonsiirron toimivuudesta myös kuntien viranomaisten lupien ja tiedonsiirtojen suhteen.

Yleiset kommentit YVA- ja lupamenettelyjen yhteensovittamista koskevista lakiehdotuksista

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus pitää YVA- ja lupamenettelyn yhteensovittamisessa tehtyjä rajauksia lähtökohtaisesti onnistuneina. Yhteensovittaminen on rajattu vain valtion lupa- ja valvontaviranomaisessa käsiteltäviin hankkeisiin. YVA-menettely tulee harvoin sovellettavaksi

kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimivallassa olevissa hankkeissa, mutta esim. maa-ainesten ottotoiminnassa tällaisia hankkeita on jonkin verran. Rajaus on varmasti tarkoin harkittu, mutta se asettaa toiminnanharjoittajat toimialoittain erilaiseen asemaan. Hallituksen esityksessä rajaukselle ei ole esitetty kovin tarkkoja perusteluita.

2. Hallituksen esityksen vaikutukset

Pyydämme erityisesti arvioimaan esitettyjä taloudellisia vaikutuksia suhteessa lausunnonantajan omaan asemaan.

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus toimisi yhteensovittavana viranomaisena toimialueensa hankkeissa, kun lupaviranomaisena on kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Vaikutusten arvioinnissa on hyvin tunnistettu hallituksen esityksen vaikutukset yhteensovittavan viranomaisen työmäärään. Esitetyssä muodossa lupamenettelyjen yhteensovittaminen on jätetty puhtaasti luvanhakijan harkinnan varaan. Viranomaisella ei ole mahdollista rajata menettelyn ulkopuolelle hankkeita, joissa se ei näe yhteensovittamisella saavutettavan lainsäädännöllä tavoiteltuja etuja. Hankkeeseen ryhtyvän suvereeni päätösvalta asiassa vähentää viranomaisen mahdollisuutta ennakoida yhteensovittamiseen tulevien hakkeiden määrää ja näin arvioida siihen tarvittavaa resursointia. Kuten vaikutusten arvioinnissakin on todettu, edellyttää yhteensovittaminen erityisosaamista mm. projektinhallinnan ja -johtamisen osalta. Lisäksi katsomme, että yhteensovittaminen edellyttää myös vähintään perustietoja kaikkien yhteensovitettävien lupien lupamenettelyistä. Näin ollen voidaan katsoa menettelyn sitovan erityisesti viranomaisen kokoneempaa henkilöstöä. Mikäli samanaikaisesti tulee vireille useita yhteensovitettavia hankkeita voi Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen tapaisessa suuremmassakin seudullisessa yksikössä työtehtävät entisestään ruuhkautua. Keskeisimmät taloudelliset vaikutukset tulevat paitsi riittävän resursoinnin varaamisesta myös nykyisen henkilöstön osaamisen kehittämistarpeesta.

Onko esityksessä jäänyt joitakin olennaisia vaikutuksia huomioimatta? Jos on, niin mitä?

Vaikutusten arvioinnin lähtökohtana on ollut toimivat sähköiset järjestelmät, jotka kuitenkin ovat vasta kehitteillä. Vaikutuksia tilanteissa, jossa yhteensovittaminen otetaan käyttöön ennen kuin sähköiset järjestelmät ovat toiminnassa tai mikäli sähköistä järjestelmää ei pystytä luomaan toimivaksi, ei ole arvioitu. Keski-Uudenmaan ympäristökeskus katsoo, että nämä ongelmat vaikuttaisivat kuitenkin olennaisesti hankkeen vaikutuksiin lainsäädännön tavoitteen toteutumisen, julkisen talouden ja viranomaisten työmäärän kannalta. Sähköinen järjestelmä on vasta kokeiluasteella eikä, ainakaan hallituksen esityksessä kuvatun mukaan, kuntien viranomaisten mahdollisuutta käyttää järjestelmää tai mahdollisuutta siirtää sähköistä tietoa järjestelmästä kuntien käyttämiin taustajärjestelmiin, ole edes kokeiltu. Tässä tilanteessa olisi keskeistä arvioida myös lainsäädännön vaikutukset edellä mainituissa ei-toivotuissa tilanteissa.

Minkälaisiin tilanteisiin arvioitte lupahakemusten tai YVA- ja lupamenettelyn yhteensovittamisen käytännössä soveltuvan?

Hallituksen esityksessä on hyvin tunnistettu tilanteet, joissa YVA- ja lupamenettelyn yhteensovittaminen käytännössä voisi tulla toteutettavaksi. Kunnan luvittamissa maa-ainesten ottohankkeissa YVA-menettely tulee usein toteutettavaksi vasta ottotoiminnan jo jatkuttua pitkään ja ottoalueen pinta-alan laajennusten seurauksena ylitettyä YVA-ajan. Tällöin on yleensä kyse tilanteesta, jossa hankkeen sijoittumisella ei ole vaihtoehtoa. Tehdyllä lupaviranomaista koskevalla rajauksella nämä hankkeet on kuitenkin rajattu yhteensovittamisen ulkopuolelle. Keski-Uudenmaan ympäristökeskus katsoo, että rajauksen vaikutuksia tulisi selvittää. Mikäli päädyttäisiin siihen, että

yhteensovittaminen olisi mahdollista myös kuntien ympäristönsuojeluviranomaisen menettelyssä, täytyisi tältä osin korostua YVA-yhteysviranomaisen kanta menettelyn soveltumisesta ko. hankkeeseen.

3. Kommentit pykäläehdotuksiin ja niiden perusteluihin (ympäristöllisten lupamenettelyjen yhteensovittaminen)

- Yhteensovitettavat lupamenettelyt (1-4 §)

-

- Yhteensovittava viranomainen (5 §)

-

- Hakijan neuvonta (6 §)

-

- Yhteensovittamisen aloittaminen ja keskeyttäminen (7 ja 13 §)

-

- Määräajat käsittelyvaiheille (8, 12 §)

-

- Hakemusten täydentäminen (9 §)

-

- Lupahakemuksista kuuleminen (10-11 §)

-

- Lupapäätösten antaminen (14-15 §)

-

- Lupamaksut (16 §)

-

- Voimaantulo (17 §)

-

- Ympäristönsuojelulain 47 c §, vesilain 11:1, luonnonsuojelulain 72 a §, maa-aineslain 4 c §, maankäyttö- ja rakennuslain muutokset, kaivoslain 40 a § ja kemikaaliturvallisuuslain 104 e §

-

- Ympäristönsuojelulain 47 b §, vesilain 12 a § sekä luonnonsuojelulain 72 b ja 61.5 §

-

4. Kommentit pykäläehdotuksiin ja niiden perusteluihin (YVA- ja lupamenettelyn yhteensovittaminen)

- YVA- ja lupamenettelyn yhteensovittaminen (YVA-laki 5 §, 22 a.1 ja 25 §)

-

- Ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta ja lupahakemuksesta kuulemisen yhdistäminen (YVA-laki 22 a.2 ja 27 §, ympäristönsuojelulain 44 a §, vesilain 11 a §)

-

5. Muut kommentit

Voitte kirjoittaa tähän mahdolliset muut kommentit esityksestä

-

Serenius Katariina
Keski-Uudenmaan ympäristökeskus